

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. kovo 17 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2018/0169(COD)

15301/19
ADD 1 REV 1

ENV 1046
SAN 528
CONSOM 341
AGRI 631
CODEC 1803

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMO PROJEKTAS

Dalykas:	Tarybos per pirmąjį svarstymą priimta pozicija, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų – Tarybos motyvų pareiškimo projektas
----------	---

I. IVADAS

2018 m. gegužės 28 d. Komisija priėmė teisėkūros pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų – vadinamojo Reglamento dėl pakartotinio vandens naudojimo (dok. 9498/18 + ADD 1–ADD 6).

2019 m. vasario 12 d. Europos Parlamentas per pirmąjį svarstymą priėmė savo poziciją dėl Komisijos pasiūlymo (dok. 6427/19).

2019 m. birželio 26 d. posėdyje Taryba susitarė dėl bendro požiūrio dėl Komisijos pasiūlymo (dok. 10278/19), kuriuo pirmininkaujančiai valstybei narei suteikti įgaliojimai vesti derybas su Europos Parlamentu.

2019 m. spalio 10 d., lapkričio 12 d. ir gruodžio 2 d. įvyko trišalio dialogo posėdžiai. Tuo pat metu, kai vyko šie trišaliai dialogai, įvyko keli techniniai trišaliai susitikimai.

2019 m. gruodžio 18 d., išnagrinėjęs šį tekstą siekiant susitarimo, Nuolatinių atstovų komitetas patvirtino trišalių dialogų metu pasiektą galutinį kompromisą (dok. 14944/19 + COR 1). Patvirtintas tekstas su pernumeruotomis nuostatomis tą pačią dieną buvo išplatintas kaip dokumento 15254/19 + COR 1 PRIEDAS.

2020 m. sausio 21 d. Europos Parlamento Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos (ENVI) komitetas pritarė tekstui. Vėliau, tą pačią dieną ENVI komiteto pirmininkas nusiuntė laišką Nuolatinių atstovų komiteto pirmininkui, kuriame nurodė, kad, tekstą peržiūrėjus teisininkams lingvistams, jis rekomenduotų ENVI komitetui ir plenariniam posėdžiui priimti Tarybos poziciją be pakeitimų.

2018 m. gruodžio 12 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė nuomonę dėl šio pasiūlymo¹. Regionų komitetas nuomonę priėmė 2018 m. gruodžio 6 d.².

II. TIKSLAS

Šio reglamento tikslas yra užtikrinti, kad regeneruotas vanduo būtų saugus naudoti drėkinimui žemės ūkyje, tokiu būdu užtikrinant aukštą aplinkos ir žmonių bei gyvūnų sveikatos apsaugos lygį, skatinant žiedinę ekonomiką ir remiant prisitaikymą prie klimato kaitos, ir prisidedant prie vandens trūkumo ir dėl jo kylančio neigiamo poveikio vandens ištekliams problemos sprendimo koordinuotu būdu visoje Sąjungoje, taip kartu prisidedant prie veiksmingo vidaus rinkos veikimo.

III. PER PIRMAJĄ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

Bendrosios pastabos

Kad būtų pasiektas susitarimas dėl Reglamento dėl pakartotinio vandens naudojimo, Tarybos ir Europos Parlamento atstovai trišaliuose dialoguose vedė neoficialias derybas siekdami suderinti savo pozicijas. Per pirmąjį svarstymą priimtos Tarybos pozicijos dėl reglamento tekstas visapusiškai atspindi abiejų teisėkūros institucijų, padedamų Europos Komisijos, pasiūlytą kompromisą.

¹ OL C 110, 2019 3 22, p. 94.

² OL 86, 2019 3 7, p. 353

Taryba ir Europos Parlamentas pritaria Reglamento dėl pakartotinio vandens naudojimo tikslams. Atsižvelgiant į tai, galutinio trišalio dialogo metu Taryba ir Parlamentas susitarė dėl reglamento teksto, kuriuo užtikrinama jų skirtingų pozicijų pusiausvyra. Viena vertus, siekdama išvengti nereikalingos administracinės naštos, Taryba norėjo užtikrinti aiškumą dėl reglamento taikymo srities ir suteikti pakankamai veiksmų laisvės valstybėms narėms, kurios pakartotinai naudoja vandenį drėkinimui žemės ūkyje, taip pat toms, kurios to nedaro. Kita vertus, Parlamentas norėjo labiau suderinti pakartotinio vandens naudojimo ES taisykles, be kita ko, nustatant minimaliuosius vandens kokybės ir stebėsenos reikalavimus.

Pagrindiniai klausimai

2019 m. gruodžio 2 d. trišalio dialogo metu pasiektas susitarimas atspindi suderintas Tarybos ir Parlamento pozicijas keliais pagrindiniais klausimais.

Taikymo sritis

Taryba ir Parlamentas sutinka, kad reglamente nustatyti minimalieji vandens kokybės ir stebėsenos reikalavimai susiję tik su išvalytų miesto nuotekų naudojimu drėkinimui žemės ūkyje. Tačiau pripažįstant didelį regeneruoto vandens pakartotinio naudojimo kitiems nei drėkinimui žemės ūkyje tikslais potencialą, reglamento I priede nustatyta, kad nedarant poveikio atitinkamai Sąjungos teisei aplinkos ir sveikatos srityse, valstybės narės regeneruotą vandenį gali naudoti kitais tikslais, pavyzdžiui, pakartotinai jį naudoti pramoniniams, viešųjų paslaugų ir aplinkosaugos tikslais.

Be to, per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje į 2 straipsnio 2 dalį įtraukiama diskrecinė nuostata, pagal kurią valstybės narės gali nuspręsti, kad viename ar keliuose jų upių baseinų rajonuose ar jų dalyse netikslinga pakartotinai naudoti vandenį drėkinimui žemės ūkyje. Taip valstybėms narėms, kurios pakartotinai nenaudoja vandens, sudaromos sąlygos išvengti nereikalingos administracinės naštos, pavyzdžiui, išlaidų, susijusių su leidimų išdavimo administracinės infrastruktūros sukūrimu.

Kartu diskrecine nuostata nustatomos sąlygos siekiant užtikrinti, kad valstybės narės tinkamai pagrįstų savo sprendimus, prireikus bent kas 6 metus juos peržiūrėtų ir pateiktų juos Komisijai. Be to, 10 straipsnio 3 dalyje valstybės narės įpareigojamos viešai skelbti savo sprendimus internete arba kitomis priemonėmis. 7 konstatuojamojoje dalyje išsamiau paaiškinama, kad reglamento tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas pakartotinai naudoti vandenį drėkinimui žemės ūkyje, kai tai tinkama ir ekonomiškai efektyvu. Konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodoma, kad reglamentas turėtų būti pakankamai lankstus, kad būtų užtikrinta, jog valstybės narės, kurios pakartotinai nenaudoja vandens drėkinimui žemės ūkyje, turės taikyti jame nustatytas taisykles tik tada, jei jos vėlesniame etape pradės pakartotinai naudoti vandenį.

Be to, Taryba ir Parlamentas pripažįsta, kad svarbu sudaryti sąlygas inovacijoms pakartotinio vandens naudojimo srityje, kartu vengiant konkurencijos iškraipymo. Dėl šių priežasčių per pirmąjį svarstymą priimtos Tarybos pozicijos 2 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tam tikromis sąlygomis mokslinių tyrimų ir bandomieji projektai gali nukrypti nuo reglamento taikymo.

Galiausiai 2 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad Reglamentas dėl pakartotinio vandens naudojimo taikomas nedarant poveikio maisto higienos teisės aktų sistemai, nustatytai Reglamente (EB) Nr. 852/2004.

Kartu 2 straipsnyje atsižvelgiama į daugiabarjerį metodą, nurodant, kad Reglamentu dėl pakartotinio vandens naudojimo nekliudoma maisto tvarkymo subjektams užtikrinti tokią vandens kokybę, kokios reikalaujama pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004, vėlesniame etape taikant vien keletą vandens valymo būdų arba juos derinant su kitomis ne valymo priemonėmis, arba drėkinimui žemės ūkyje naudoti kitus alternatyvius vandens šaltinius. Šiame kontekste pažymėtina, kad 5 straipsnio 4 dalies c punkte nustatyta, jog pakartotinio vandens naudojimo rizikos valdymo plane turi būti visų pirma nustatyti papildomi barjerai pakartotinio vandens naudojimo sistemoje ir išdėstyti visi papildomi reikalavimai už atitikties vietas, būtini pakartotinio vandens naudojimo sistemos saugai užtikrinti, įskaitant sąlygas, kai aktualu, susijusias su paskirstymu, saugojimu ir naudojimu, taip pat nustatyta už tų reikalavimų laikymąsi atsakingos šalys. Barjerai taip pat nurodomi I priedo 2 skirsnio 1 punkte.

Galiausiai Parlamento pasiūlytas pakeitimas, kuriuo siekiama nustatyti regeneravimo įrenginio operatoriaus atsakomybę reikalavimų nesilaikymo atveju, nebuvo įtrauktas į kompromisinį tekstą, nes jis buvo laikomas nepatenkančiu į taikymo sritį. Be to, praktiškai būtų labai sunku įrodyti, kad būtent dėl regeneruoto vandens buvo užterštas dirvožemis ar pasėliai.

Minimalieji vandens kokybės ir stebėsenos reikalavimai

Reglamentu dėl pakartotinio vandens naudojimo siekiama apsaugoti žmonių ir gyvūnų sveikatą bei aplinką, jame nustatant minimaliuosius tiek regeneruoto vandens kokybės, tiek atitikties stebėsenos reikalavimus ir kartu suderinant svarbiausius rizikos valdymo elementus. Šie minimalieji reikalavimai nustatyti atitinkamai reglamento I ir II prieduose. Šie priedai yra išsamaus ekspertų, įskaitant Jungtinio tyrimų centro (JTC) ekspertus, darbo rezultatas. Atsižvelgiant į tai, kad pirmenybė turi būti teikiama techniniam darbui, o ne politiniams svarstymams, Taryba ir Parlamentas trišalių dialogų metu susitarė padaryti tik kelis šių priedų pakeitimus, kuriuos vėliau patvirtino JTC. Be to, siekiant aiškumo, I priedo 1 lentelė buvo papildyta išnaša, kuri išdėstyta taip: „Jei tos pačios rūšies drėkinami kultūriniai augalai priskiriami kelioms 1 lentelėje nurodytoms kategorijoms, taikomi griežčiausios kategorijos reikalavimai.“ Taryba ir Parlamentas taip pat susitarė dėl patvirtinamosios stebėsenos nuostatos. Šioje nuostatoje numatyta, kad patvirtinamoji stebėseną turi būti atliekama visai atvejais, kai įranga atnaujinama ir kai įdiegiama nauja įranga arba procesai. Be to, patvirtinamoji stebėseną turi būti atliekama tik griežčiausios regeneruoto vandens kokybės klasės atžvilgiu.

Be to, Komisijai suteiktais įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus, kuriais su technikos ir mokslo pažanga suderinami pagrindiniai rizikos valdymo elementai (5 straipsnio 5 dalies pirma pastraipa), taip pat deleguotuosius aktus, kuriais papildomas reglamentas, siekiant nustatyti rizikos valdymo technines specifikacijas (5 straipsnio 5 dalies antra pastraipa), užtikrinama, kad reglamentas būtų nuolat atnaujinamas. Be to, 11 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad Komisija, konsultuodamasi su valstybėmis narėmis, turi parengti gaires, kurios padėtų praktiškai taikyti reglamentą. Komisija turi pateikti šias gaires per dvejus metus nuo reglamento įsigaliojimo dienos. Suderinimą taip pat lemia 6 straipsnio 5 dalis, kurioje nustatyta, kad kompetentingos institucijos privalo per 12 mėnesių pranešti prašymo teikėjui apie numatomą sprendimo dėl jo prašymo priėmimo dieną. Galiausiai, remdamosi 15 straipsniu, valstybės narės, kurios pakartotinai naudoja vandenį žemės ūkio tikslams, turi nustatyti taisykles dėl sankcijų, taikomų už šio reglamento pažeidimus, ir imtis visų būtinų priemonių, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Valstybės narės ne vėliau kaip per 4 metus nuo reglamento įsigaliojimo dienos praneša apie tas taisykles ir tas priemones Komisijai, taip pat apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje nenustatyti minimalieji reikalavimai mikroteršalams ir mikroplastikams. Tačiau II priedo B dalies 6 punkto e papunktyje nurodyta, kad mikroteršalai ir mikroplastikai yra vandens kokybės požiūriu susirūpinimą keliančios medžiagos, kurioms reikia skirti ypač daug dėmesio atliekant rizikos vertinimą. Be to, 12 straipsnio 2 dalies d punkte kaip vienas iš aspektų, kuriam Komisija turi skirti ypač daug dėmesio atlikdama vertinimą, minimos susirūpinimą keliančios medžiagos. Atsižvelgdama į tai, Komisija pareiškė norą pateikti pareiškimą, kad, atsižvelgdama į tai, jog mikroteršalai ir mikroplastikai yra bendro pobūdžio klausimas, susijęs ne tik su regeneruotu vandeniu, ji toliau dėtų pastangas šiam svarbiame klausime spręsti.

Galimybė atsižvelgti į pakartotinio vandens naudojimo sistemų skirtumus ES

Laikantis tinkamumo iškeltiems tikslams pasiekti požiūrio, per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje išdėstyame kompromisiniame tekste valstybėms narėms, kurios pakartotinai naudoja vandenį drėkinimui žemės ūkyje, suteikiama lankstumo jų pakartotinio vandens naudojimo sistemų organizavimo atžvilgiu. Kartu kompromisu užtikrinama pakankama žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsauga. 5 straipsniu (Rizikos valdymas) ir 6 straipsniu (Pareigos, susijusios su regeneruoto vandens leidimais), kartu su 3 straipsnyje pateiktomis kompetentingos institucijos, galutinio naudotojo ir atsakingos šalies ar atsakingų šalių apibrėžtimis valstybėms narėms suteikiama lankstumo įvairių pakartotinio vandens naudojimo sistemos subjektų atsakomybės atžvilgiu.

Be to, siekiant suteikti būtiną galimybę prisitaikyti prie vietos aplinkybių, 3 straipsnio 11 punkte atitikties vieta apibrėžiama kaip vieta, kurioje regeneravimo įrenginio veiklos vykdytojas perduoda regeneruotą vandenį kitam subjektui grandinėje, o 6 straipsnio 3 dalies f punkte nustatyta, kad tikslią atitikties vietą galima nustatyti leidime.

Galiausiai 7 straipsnio 3 dalyje numatytas lankstumas, nes joje nurodyta, kad valstybės narės kompetentinga institucija turi nustatyti, kad pakartotinio vandens naudojimo atitiktis būtų atkurta laikantis pakartotinio vandens naudojimo rizikos valdymo plane nustatytų procedūrų.

Atsižvelgiant į per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje valstybėms narėms ir kitiems subjektams suteikiamą lankstumą pakartotinio vandens naudojimo srityje, trišalio dialogo metu abi teisėkūros institucijos nustatė taikymo pradžios datą, t. y. po trejų metų nuo reglamento įsigaliojimo dienos (16 straipsnis).

Kiti svarbūs klausimai

Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje išdėstyti keli kiti svarbūs klausimai, dėl kurių Tarybos ir Europos Parlamento atstovai susitarė trišalių dialogų metu.

Informavimas ir skaidrumas

Siekdamos skatinti pakartotinį vandens naudojimą, valstybės narės, kuriose regeneruotas vanduo naudojamas drėkinimui žemės ūkyje, turi rengti bendro pobūdžio informavimo ir informuotumo didinimo kampanijas apie vandens išteklių taupymą pakartotinai naudojant vandenį drėkinimui žemės ūkyje. Siekiant išvengti neproporcingos naštos, 9 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės gali pritaikyti tokias kampanijas prie savo pakartotinio vandens naudojimo masto. Be to, siekiant skaidrumo, 10 straipsnyje pateikiama informacija apie pakartotinį vandens naudojimą, kurią valstybės narės, kuriose naudojamas regeneruotas vanduo, privalo pateikti visuomenei internete arba kitomis priemonėmis. Ši informacija turi būti tinkama ir atnaujinama kas dvejus metus. Galiausiai 11 straipsnyje numatyta sukurti informacijos apie reglamento įgyvendinimo stebėseną sistemą.

Teisė kreiptis į teismą

Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje teisė kreiptis į teismą paminėta naujoje 39 konstatuojamojoje dalyje, kaip ir Vienkartinių plastikų direktyvoje. Tai atspindi padėtį, kad visos valstybės narės yra UNECE konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, paprastai žinomos kaip Orhuso konvencija, šalys. Reglamente dėl pakartotinio vandens naudojimo nebūtina nustatyti konkrečių su teise kreiptis į teismą susijusių pareigų, nes visos ES valstybės narės turi gerai veikiančias nacionalines sistemas, kuriomis užtikrinama teisė kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais.

Vertinimas ir peržiūra

12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Komisija per 8 metus nuo reglamento įsigaliojimo dienos turi atlikti jo taikymo vertinimą ir peržiūrą. Šiame straipsnyje nurodomi elementai, kuriais turi būti grindžiamas šis vertinimas. Atlikdama vertinimą, Komisija turi įvertinti, ar įmanoma išplėsti reglamento taikymo sritį, kad jis apimtų ir regeneruotą vandenį, naudojamą kitoms konkrečioms paskirtims, įskaitant pakartotinį vandens naudojimą pramoniniais tikslais. Komisija taip pat turi įvertinti, ar įmanoma išplėsti reglamento reikalavimus, kad būtų įtrauktas ir netiesioginis išvalytų nuotekų panaudojimas.

IV. IŠVADA

Per pirmąją svarstymą priimta Tarybos pozicija dėl Reglamento dėl pakartotinio vandens naudojimo visapusiškai atspindi kompromisą, padedant Komisijai pasiektą per neformalias Tarybos ir Europos Parlamento atstovų derybas. Atsižvelgiant į tai, Nuolatinių atstovų komiteto prašoma pasiūlyti Tarybai:

- patvirtinti šį Tarybos motyvų pareiškimą dėl per pirmąją svarstymą priimtos pozicijos ir
- išsiųsti šį Tarybos motyvų pareiškimą Europos Parlamentui.

Europos Parlamentui per antrąją svarstymą priėmus poziciją, kuria patvirtinama Tarybos pozicija be pakeitimų, Reglamentas dėl pakartotinio vandens naudojimo įsigalios 20 dieną po jo paskelbimo ES oficialiajame leidinyje.
